محققان حوزه آموزش کودک و نوجوان چه می گویند؛

دوران طلایی یک و نیم میلیون کودک زیر ۶ سال تحت تاثیر کرونا

■ قریب به یک و نیم میلیون کودک زیر ۶ سال در کشور داریم که این روزها تحت تاثیر پاندمی کرونا بیش از گذشته از روند رشد و شکل گیری شخصیت آنها غافل شده ایم؛ کودکانی که آینده این جامعه را می سازند.

این روزها بیش از ۸۵ درصد کودکان تا سن پیش دبستانی را صرفا تحت تعلیم و تربیت والدین هستند و کمتر از ۱۵ درصد بچه در مهدهای کودک حضور دارند و دوره پیش دبستانی نیز هنوز اجباری نیست اما سازمان تعلیم و تربیت کودک متولی تولید محتوا و ساماندهی تمام امور از مجوزها تا تأیید صلاحیت مربیان مهدهای کودک است.

گروه علمی و آموزشی- بدون شک دوران کودکی و به طور مشخص بین ۳ تا ۶ سالگی دوران طلایی در زندگی هر فردی است. سنی که به شکل شگفت‌آوری کودکان به لحاظ شناختی و مهارتی رشد می‌کنند و شاکله اصلی شخصیت آنها پی ریزی می‌شود. هر چند مفاهیمی چون دلبستگی که از اهمیت بالایی در سلامت روانی افراد برخوردار است قبل از این سنین و در سبک فرزندپروری والدین خود را نشان می‌دهد اما قدم به سوی اجتماع پذیری در سنین ۳ تا ۶ سالگی شکل می‌گیرد که این مساله نیز اهمیت بسیاری دارد. بیشتر روان شناسان رشد تاکید اصلی شأن شناساندن تغییرات رشدی با تاکید بیشتر بر تحولات شناختی، مهارتی، عاطفی تا سن ۸ سالگی است که با مرور آنها می‌توان دریافت چه میزان سبک فرزندپروری، نحوه آموزش‌ها و تربیت‌های خارج از محیط خانواده (مهدهای کودک و مدرسه) و به طور کلی محیط می‌تواند نقش آفرینی کند.

در مبحث فرزندپروری که چند سالی است آموزش‌های آن در کشورمان مورد توجه قرار گرفته است، هر آنچه والدین باید درباره روند رشد کودکانشان، دوره‌های حساس، تأثیر الگوگیری فرزندان از والدین، شناخت کودک در هر دوره رشدی، مباحث دلبستگی و... آموزش داده می‌شود و همچنین درباره اهمیت اجتماعی کردن کودکان و روش‌های آن، اهمیت بازی با همسالان و... نیز مواردی مطرح می‌شود.

بدون شک والدین که تأثیر بلاشکی بر زندگی فرزندان خود می‌گذارند. هر حرف والدین، هر رفتار آنها الگویی برای فرزندانی است که جهان را به واسطه آنها می‌شناسند. طرح‌واره های کودک عموماً از همین روابط شکل می‌گیرد و تا آخر عمر بر بسیاری از انتخاب‌ها و واکنش‌های او در برابر زندگی تعیین کننده است.

اما از سوی دیگر متخصصان تعلیم و تربیت کودک می‌گویند که هر چند نقش پدر و مادر در فرزند پروری بسیار مهم و تأثیرگذار است اما تصور اینکه حداقل از سه سالگی به بعد تنها این والدین هستند که افراد تأثیرگذار زندگی کودکانشان هستند، تصور غلطی است. اصل تعامل و یادگیری زندگی در اجتماع برای کودکان از زمانی آغاز می‌شود که پا را از محیط خانه بیرون می‌گذارند. بسیاری از کودکان با ورود به مهد کودک یا دوره‌های پیش دبستانی آن را آغاز می‌کنند و برخی با ورود به مدرسه. نکته قابل تأمل اینجاست که هر کودکی برای ورود به تعامل با دنیا بدون پیش فرض و چون لوح سفید وارد نمی‌شود و خلق و خوی کودک و شخصیتی که پیش از آن شکل گرفته و حتی با درصدی از آمادگی‌های زیستی آسیب پذیری اضطراب و افسردگی وارد تجربه این دنیا می‌شود و اینجاست که نقش متربیان تعلیم و تربیت کودک بسیار پر رنگ می‌شود.

نیازهای اصلی کودکان را بشناسیم

کودک نیازمند این است مراقبان او از والدین تا مربیان برای حفظ سلامتی او، رشد احساسات عاطفی کودک، آموزش مهارت اجتماعی و قرار دادنش در مسیر شکوفایی رشد شناختی تلاش کنند.

کودکان به صورت مداوم چه در خانواده و چه در محیط تربیتی خارج از خانواده به احساس امنیت، عشق، حمایت، توجه به تلاش‌ها، مهارت آموزی نیازمند است

روز جهانی کودک را پشت سر گذاشتیم؛ روزی در تقویم که حقوق کودکان را بار دیگر به پدرها و مادرها و تمام متولیان تعلیم و تربیت کودکان یادآوری می کند. در این روز بسیاری از والدین با اشتراک گذاشتن عکسی از فرزندان خود این روز به آنها تبریک گفتند و برخی از سازمان ها و مراکزی که متولی امر تعلیم و تربیت کودک هستند برنامه هایی برگزار کردند؛ اما شاید چیزی که بیش از تبریک ها نیاز کودکان امروز خصوصا کودکانی که بیش از یک سال و نیم است به خاطر پاندمی کرونا جهان کودکی اشان زیر و رو شده است، نیاز دارند، پدران و مادرانی آگاه و مجهز به اصول فرزندپروری و همچنین متولیانی است که اقدامات عملی و مؤثری برای رشد سالم این کودکان تدارک ببینند.

نقش متولی اصلی تعلیم و تربیت کودک در روزهای پاندمی و بعد از پاندمی

حالا تعلیم و تربیت کودک دارای یک متولی مشخص شده است. سازمان تعلیم و تربیت کودک شکل رسمی به خود گرفته است و اساسنامه‌اش به تصویب رسیده و زیر نظر آموزش و پرورش فعالیت می‌کند.

اینکه این سازمان در ابتدای شکل‌گیری با چه پرسش‌هایی رو به رو بود را می‌توانید در این گزارش بخوانید. ۲۶ اسفند بود که اساسنامه سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک ابلاغ شد. اما در اردیبهشت ماه بود که اولین نشست هیأت امنای «سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک» با حضور وزیر آموزش‌وپرورش وقت در ساختمان شهید رجایی وزارت آموزش‌وپرورش برگزار شد.

هر چند این روزها بیش از ۸۵ درصد کودکان تا سن پیش دبستانی را صرفاً تحت تعلیم و تربیت والدین هستند و کمتر از ۱۵ درصد بچه در مهدهای کودک حضور دارند و دوره پیش دبستانی نیز هنوز اجباری نیست اما سازمان تعلیم و تربیت کودک متولی تولید محتوا و ساماندهی تمام امور از مجوزها تا تأیید صلاحیت مربیان مهدهای کودک است.

علیرضا حاجیان‌زاده محقق در حوزه تعلیم و تربیت کودک و رئیس سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک معتقد است استانداردسازی‌ها و تدوین نظام معیار برای مهدهای کودک و پیش‌دبستانی‌ها مهمترین وظیفه سازمان تعلیم و تربیت کودک است که این مهم به تحقیقات و مطالعات نیازمند است.

وی اعلام کرده است که با تدوین نظام جامع تعلیم و تربیت کودک، شیوه‌نامه‌ها و محتوای آموزشی لازم برای برپایی دوره‌ها و کارگاه‌های تبادل تجربیات و توانمندسازی نیروهای انسانی، طراحی و ابلاغ می‌شود. تعیین شاخص‌ها برای احراز صلاحیت‌ها و شایستگی‌های مربیان و کارکنان و به طور کلی چگونگی استقرار نظام تربیت مربی کودک سایر طرح‌های در دست اقدام سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک را تشکیل می‌دهند.

به گفته وی کمک به نقش آفرینی و توانمندسازی خانواده‌ها با برگزاری دوره‌های تربیت کودک و ارائه آموزه‌های کارآمد، تنظیم مجموعه ضوابط و مقررات مربوط به محل‌های نگهداری از کودکان، تعریف استانداردهای فضا و تجهیزات و سایر امور ضروری، که حاصل پژوهش‌های محققان خواهد بود، پس از نظرسنجی و اعتبارسنجی در قالب نظام جامع، برای استفاده عموم مردم عرضه می‌شود.

به هر صورت سازمان تعلیم و تربیت کودک با هدف مدیریت یکپارچه و ساماندهی امور کلان تعلیم و تربیت کودکان کشورمان، از بدو تولد تا پایان سن شش سالگی تأسیس شده است که ذی نفعان اصلی آن به دو گروه زیر ۴ سال و ۴ تا ۶ سال تقسیم می‌شوند. در حال حاضر این جمعیت قریب به یک میلیون و ۵۰۰ هزار کودک است.

در گذشته حدود ۱۴ نهاد و دستگاه از جمله آموزش و پرورش، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و بهزیستی برای مراکز پیش دبستانی، کانون‌های تربیتی و مهدهای کودک، در زمینه تعلیم و تربیت کودکان زیر شش سال خدمات رسانی می‌کردند و این نابسامانی در دادن مجوزها یک مشکل جدی در عدم داشتن راهبرد مشخص و نظارت سازنده بود.

حال به نظر می‌رسد این سازمان می‌خواهد بر پایه مطالعات و تحقیقات گسترده نظام جامعی را تدوین کند که اصول کلان در این حوزه را شامل شود و شاید در این میان آنچه مهم است این است که سند تحول بنیادین نیز باید مبنای این نظام قرار بگیرد تا آنچه راهبرد برای زیر ۶ سال است با راهبردهای تعلیم و تربیت بالای ۶ سال تناقض نداشته باشد.

نکته مهم‌تر این است که یک میلیون و پانصد هزار کودک فارغ از اینکه چند درصد آنها به مهد و پیش دبستانی می‌روند یا نه، مخاطبان سازمان تعلیم و تربیت کودک هستند. این روزها در فرصت پاندمی کرونا که خانواده‌ها کمتر مخاطبان مهدهای کودک و پیش دبستانی‌ها شده‌اند فرصت خوبی است تا این سازمان به نظام جامع برسد اما نکته‌ای که ممکن است مورد غفلت واقع شود بی توجهی به شمار زیادی کودک است که در دوران طلایی رشد اجتماعی از این فرصت محروم شده‌اند.

متأسفانه این سال‌ها قابل جبران برای روزهای بعد از پاندمی نیست و برخی آسیب‌هایش را نمی‌توان به راحتی جبران کرد. در این میان نیاز است که سازمان تعلیم و تربیت کودک به گونه‌ای برنامه‌ریزی کند که تمام یک میلیون و ۵۰۰ هزار کودک را پوشش دهد و نه کودکانی که از خدمات مهد و پیش دبستانی استفاده می‌کنند.

از سوی دیگر شاید یکی از خطیرترین نقش‌های این سازمان تربیت مربیانی آگاه به تعلیم و تربیت کودکان باشد. همانطور که نقش معلمان دبستانی خصوصاً معلم کلاس اول بسیار پر رنگ است به صورتی که در بیشتر کشورها برترین معلمان و برترین امتیازات به معلمان کلاس اول داده می‌شود، به همان ترتیب نقش مربیان مهدهای کودک از مراقبان کودک باید رشد پیدا کند. چون در این فضاها نیز هر رفتار و هر آموزشی از سوی مربیان و حتی هر ویژگی شخصیتی الگوی جدی برای کودکان خواهد بود.

ما کمتر کودکان را می‌بینیم

منصوره کشاورز روان شناس مدرس دانشگاه و محقق حوزه کودک و نوجوان در خصوص اینکه مهمترین نکاتی که در حوزه تربیت کودک در فضاهای مراقبتی و آموزشی مهم است، چیست گفت: موضوع این است که ما نباید فضاهایی به اسم فضاهای مراقبتی صرف دیگر داشته باشیم. بسیاری از مهدهای کودک حتی امروزه نیز محل نگهداری کودکان هستند.

روان شناسان کودک متوجه این مساله هستند که برخی والدین به دلیل شرایط زندگی خود نیاز دارند فرزندان خود را بعضاً از شش ماهگی به مهدهای کودک بسپارند اما باید بسیار توجه کنیم که برای والدین این کودکان آموزش‌هایی داده شود که از آسیب‌های جدی آنها جلوگیری شود چون این یک واقعیت است که کودکان تا دوسالگی نیازمند رابطه مستمر با مادر هستند. خلل در این ارتباط آسیب‌های جدی دارد.

کشاورز بیان کرد: پیشنهاد به خانواده‌ها این است که از چهار سالگی کودکان را به مهدکودک ببرند و آن هم نه به این صورتی که امروزه متداول است که کودکان ۸ و گاهی تا ۱۰ ساعت در مهدکودک می‌مانند. حتماً نگهداری کودکان توسط پدربزرگ و مادربزرگ‌ها گرچه آسیب‌هایی دارد اما بهتر از مهدکودک است. اما باز هم پیشنهاد این است که از این سن کودکان برای ارتباط با همسالان و یادگیری مواردی مثل تقسیم کردن، اجتماعی شدن، آمادگی برای بیرون آمدن از خودمحوری و.... ساعات محدودی را در مهدهای کودک باشند به شرط آنکه مربیان این مراکز واقعاً در حوزه تربیت کودک آموزش دیده باشند.

گاهی شما اگر یک تکلیف شناختی را خیلی زودتر از سن شناختی کودک به او بدهید خلل در روند رشد او ایجاد کرده‌اید. این روزها متأسفانه والدین و برخی مربیان با اجبار بچه‌ها را سر تکالیف دشوار می‌گذارند. مثلاً رواج آموزش روبیک یا چرتکه از این نمونه است. اینها همه سن مناسب آموزشی دارد.

محقق حوزه کودکان در پایان گفت: این خیلی خوب است که کودکان دارای یک متولی مشخص شده‌اند اما نگرانی از این است که کار روی سندها و بحث‌های تئوری به قدری طول بکشد که از اجرا دور شویم. الان در یک سال و نیم گذشته حقیقتاً کار مؤثری برای حوزه کودک و نوجوان متناسب با آسیب‌های پنهانی که این دوران برای رشد کودکان داشته را شاهد نیستیم. حتی در صدا و سیما نیز کمتر به این موضوع پرداخته می‌شود. من قبلاً هم گفته‌ام که ما بارها شنیده‌ایم از شهر دوستدار کودک صحبت می‌شود اما شما عملاً شهرهایی را در کشورمان می‌بینیم که اصلاً شهروند بودن کودک را به رسمیت نمی‌شناسد.

این مساله را می‌توان به دیگر ارگان‌ها نسبت داد. یعنی ما کودکان را دوست داریم اما از آنها غفلت داریم و نگرانی کمتری داریم بابت اینکه اگر روی این سن سرمایه گذاری و هزینه نکنیم واقعاً بعدها باید ده‌ها برابر هزینه کنیم تا چیزهایی درست یا جبران شود.

ناسا در فکر آینده‌ای سبز برای خطوط هواپیمایی مسافربری

گروه علمی و آموزشی- پروازهای آزمایشی هواپیمای بدون سرنشین "X-۴۸" ناسا نوید یک آینده سبز را برای خطوط هوایی مسافربری می‌دهد. پس از تقریباً شش سال پرواز از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۳ و بررسی داده‌ها از آن زمان تاکنون، ناسا اعلام کرد که پروژه آزمایشی هواپیمای "X-۴۸" با موفقیت به پایان رسیده است. این پروازهای آزمایشی نشان دهنده تعهد ناسا به طراحی و توسعه هواپیماهای جدیدی است که آلودگی صوتی و انتشار کربن را کاهش می‌دهند. این هواپیما، هواپیمایی است که برای تحقق اهداف زیست محیطی ناسا طراحی شده است. هواپیمای X-۴۸ یک هواپیمای نمایشی با بال‌های خمیده با دو مدل متفاوت بود که ۱۲۲ پرواز را انجام داد. آخرین پرواز این هواپیما در تاریخ ۹ آوریل ۲۰۱۳ انجام شد، در حالی که اولین پرواز آن در سال ۲۰۰۷ انجام شده بود. هواپیمای X-۴۸ توسط شرکت "بوئینگ" طراحی شده و توسط شرکت "کرنفیلد ایرواسپیس (Cranfield) Aerospace) مستقر در بریتانیا ساخته شده است و ناسا پروازهای آزمایشی آن را انجام داد. این هواپیما به عنوان نمایشی برای طراحی هواپیمای هیبریدی بال خمیده (HWB) برگرفته از مطالعات مفهومی انجام شده در پروژه هوانوردی مرتبط با محیط زیست ناسا است که تا ۲۰ سال آینده طراحی هواپیماها را توسعه خواهد داد.

"فی کالیر" مدیر پروژه "HWB" ناسا گفت: ما به هدف خود برای ایجاد یک پایگاه داده و اثبات قابلیت اجرایی این مفهوم دست یافته‌ایم. طراحی هیبریدی بسیار آرام و کارآمد این هواپیما، نویدبخش تحقق همه اهداف زیست محیطی ناسا برای طراحی هواپیماهای آینده است. دو مدل از "X-۴۸" به نام‌های "X-۴۸B" و "X-۴۸C" در طول پروازهای آزمایشی ناسا به پرواز درآمدند. طول بال "X-۴۸C" ۶ متر بود و به لطف مواد کامپوزیتی سبک وزن پیشرفته، ۲۲۶ کیلوگرم وزن داشت. این هواپیما می‌تواند به حداکثر سرعت ۱۴۰ مایل بر ساعت و حداکثر ارتفاع ۱۰ هزار پا (۳۰۴۸ متر) برسد. "هدر مالیسکا" مدیر پروژه "X-۴۸C" توضیح داد: تیم ما در ناسا بهترین کار خود را انجام داده است که شامل آزمایش یک هواپیمای منحصر به فرد و تجزیه و تحلیل داده‌های جمع آوری شده است که برای طراحی هواپیماهای "سبز" در آینده مورد استفاده قرار خواهد گرفت. ناسا می‌گوید: نرم افزار سیستم کنترل پروازی که از آن در پروازهای آزمایشی "X-۴۸B" و "X-۴۸C" استفاده شده، برای توسعه اغلب هواپیماهای تجاری در آینده مناسب است. پروازهای آزمایشی این هواپیمای جدید تنها پروازهایی نیستند که با هدف حمایت از تلاش‌های ناسا در کاهش مصرف سوخت، کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و همچنین کاهش آلودگی صوتی انجام می‌شوند. ناسا همچنین به تازگی تصاویری از ساخت جت مافوق صوت ساکت خود به نام "X-۵۹" را منتشر کرده است. این هواپیما طوری طراحی شده که صدای بسیار کمی تولید می‌کند. "X-۵۹" نیز به مانند "X-۴۸" برای استفاده از سوخت کمتر و تولید گازهای گلخانه‌ای کمتر به عنوان بخشی از تلاش ناسا برای کمک به مبارزه با تغییرات آب و هوایی طراحی شده است.

شاسی بلند ژاپنی ۴۰ هزار دلاری؛ ترکیبی فعال از زیبایی، کیفیت و ایمنی با مدل ۲۰۲۲

گروه علمی و آموزشی- آنچه که لکسس روانه بازار خودرو می کند در یک کلام خوب و قابل اعتماد است. نام این برند از بالاترین میزان اعتماد نزد مشتریان برخوردار است و حفظ همین ویژگی جز مهمترین برنامه های راهبردی کمپانی لکسس بوده است. اکنون؛ لکسس ان اکس ۳۵۰ با مدل ۲۰۲۲ را روانه بازار کرده که با قیمت پایه ۴۲۵۰۰ دلار در بازار آمریکا عرضه می شود. در این رده قیمتی انتخاب های بسیار متنوعی در بازار جهانی وجود دارد اما دلایلی که می تواند لکسس را گزینه برتر میدان کند ابتدا همان ارزش و احترام برند و سپس جزئیاتی است که در توسعه این خودرو مورد توجه قرار داشته است.

طراحی

شاخص ترین عنصر طراحی به دماغه و گریل (جلوپنجره) اختصاصی آن مربوط می شود که کاملا در ارتفاع توسعه یافته تا به عنوان امضای لکسس، چهره ای لوکس و مدرن برای NX مدل ۲۰۲۲ ایجاد کند.

چراغ های اصلی و گرافیک داخلی آنها نیز نگاهی مرموز و جدی را به این ترکیب فعال اضافه می کنند. دو ورودی هوا L شکل در طرفین بامپر (سپر) کمی چاشنی اسپرت را نیز وارد کار می کنند. در نمای جانبی رینگ های ۲۰ اینچی آلومینیومی، نوارهای کرومی قاب شیشه ها و طراحی ستون آخر بدون کمترین نقصی با یکدیگر هماهنگ شده اند تا حسی از چابکی و قدرت را به مخاطب انتقال دهند. در نمای عقب نیز الگوی جالبی برای چراغ اصلی در نظر گرفته شده تا ظاهری یکپارچه ایجاد شود.

کابین و ایمنی

لکسس در طراحی کابین تمامی اعضا خانواده ان اکس ۲۰۲۲ استانداردهای خود را به نمایش گذاشته تا محیطی باکیفیت و فناورانه پیش روی مشتریان قرار بگیرد. تم دو رنگ، چرم مرغوب و عناصر کرومی در قسمت های مختلف کابین حضور دارند. از فناورانه ها نیز می توان به نمایشگر استاندارد ۹.۸ اینچی لمسی سیستم سرگرمی، نمایشگر ۱۴ اینچی لمسی سیستم سرگرمی به عنوان آپشن، سیستم صوتی حرفه ای، سانروف الکتریکی، نورپردازی هوشمند و... اشاره کرد. در بخش ایمنی نیز سیستم دستیار ایمنی لکسس حضور دارد که از جمله قابلیت های آن می توان به استارت دکمه ای، سنسورهای برخورد، ایربگ کامل، هشدار خروج از خط و دستیار حفظ خودرو بین خطوط، کروز کنترل فول اسپید، نوربالای تطبیقی، ترمز اضطراری و... اشاره کرد.

یک جدول با دو شرح

جدول روزنامه دارای دو «شرح عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح‌ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

۳۸۲۸

جدول عادی

افقی:
۱- کارد- ورزشی رزمی
۲- صدای نرم خندیدن- ادویه تند- لجاجت- ونافرمانی
۳- فراگیری، یادگیری- شهری در «افغانستان»- آشکار کننده
۴- بعضی‌ها از چه تشخیص ندهند- تکیه دادن- رب النوع- مادر خودمانی
۵- لقب مردان اسپانیایی- خراب- کشیده شده
۶- لرزیدن و جنبیدن- رقیق کننده رنگ- تکان
۷- متانت- شهری در «ترکیه»- مقام برنزی ورزش
۸- فیلسوف ایرانی و از شاگردان ابن سینا
۹- دارای بسته‌بندی استوانه‌ای- مایه دارویی- کهنه و فرسوده
۱۰- دلیر- برادر شیرازی- تهمت
۱۱- بوی خوش- تاج- مهم‌ترین جشن «ویتنام»
۱۲- عبور صفوف منظم نظامی- بهت و شگفتی- حرص- درعرب
۱۳- ضد «پشتک»- از فلاسفه یونانی- جمع مدرسه
۱۴- خرس درختی استرالیا- خودروی سنگین- ویرایش
۱۵- از دانش‌های پایه- روییده بر انگشتان

عمودی:
۱- خانه- پوشش سطحی چیزی
۲- آرزوی بزرگ و هدف متعالی- پذیرفته شده- سرمربی «السد» قطر
۳- صادرات «برزیل»- آبله پوست- اسم پسرانه فارسی
۴- کشت- چندوزیر- قلیل- سرپرست
۵- میوه تابستانی- جمع لایحه- اسم ترکی
۶- محصول صابون- پایان محدوده چیزی- فرمانروایی
۷- آزاد- بستنی یخی- شمالی ترین شهر استان کرمان
۸- ناسپاسی- رقص بیگانه- اثر «شکسپیر»
۹- سنبله ذرت- درخشان- جهت
۱۰- همسر جهان پهلوان رستم و مادر سهراب- خروس مازندرانی- جانشین «لو»
۱۱- فرد، ذات- رمان «جومپالاهیری» نویسنده هندی/ امریکایی- چوب سوزاندنی
۱۲- غذای آویزان!- مرطوب- کشور آسیایی- میزان کارایی درکاراته
۱۳- پشت سرهم- تایلند قدیم- کلمه دعایی
۱۴- امر به نشستن- راکب- درس عبرت دهنده
۱۵- کشوری در قاره آفریقا- تصمیم جدی

جدول عادی

۱- مکان مناسب برای ورزش
۲- صدای خوش خندیدن- ادویه تند- لجاجت- ونافرمانی
۳- فراگیری، یادگیری- شهری در «افغانستان»- آشکار کننده
۴- بعضی‌ها از چه تشخیص ندهند- تکیه دادن- رب النوع- مادر خودمانی
۵- لقب مردان اسپانیایی- خراب- کشیده شده
۶- لرزیدن و جنبیدن- رقیق کننده رنگ- تکان
۷- متانت- شهری در «ترکیه»- مقام برنزی ورزش
۸- فیلسوف ایرانی و از شاگردان ابن سینا
۹- دارای بسته‌بندی استوانه‌ای- مایه دارویی- کهنه و فرسوده
۱۰- دلیر- برادر شیرازی- تهمت
۱۱- بوی خوش- تاج- مهم‌ترین جشن «ویتنام»
۱۲- عبور صفوف منظم نظامی- بهت و شگفتی- حرص- درعرب
۱۳- ضد «پشتک»- از فلاسفه یونانی- جمع مدرسه
۱۴- خرس درختی استرالیا- خودروی سنگین- ویرایش
۱۵- از دانش‌های پایه- روییده بر انگشتان

عمودی:
۱- فیلم «روح الله سهرابی»- مبالغه
۲- اندیشه‌های بد- رشک برنده- سرگرد سابق
۳- با «زد» آید- یکی از جاذبه‌های تفریحی مازندران- تابلوی «رنوار»
۴- ناگهانی- شب پیش- مقابل «جزر»- سخنان بیمار
۵- روحانی مبارزدوره رضاخان- پیشامد- نیزه کوچک
۶- انسان درخود فرورفته- شانس- دربه‌دری
۷- یقه معروف- نوعی نان شبیه به فتیر- اصل و آغاز
۸- سرگشته و بی حال- موقع تعجب می خورند- نوعی شرکت
۹- نمایندگان حقوقی- جام سقراطی- دخترعرب
۱۰- از ورزش های توپ و تور- سابقا می نشستند تا درامان باشند- دانه خوشبو
۱۱- نت بعد از «می»- خودروی سواری- مسابقات دوچرخه سواری
۱۲- حالتی از سرما یا برخی بیماری‌ها- عدد منفی- زنده شدن مردگان در قیامت- ایستگاه پیک‌ها
۱۳- دوست بی ریا- گنده- مخفف اندوه
۱۴- چشم روشنی- بازگشتن- آبشار «رامهرمز»
۱۵- سال‌ها- دو استان «کانادا»

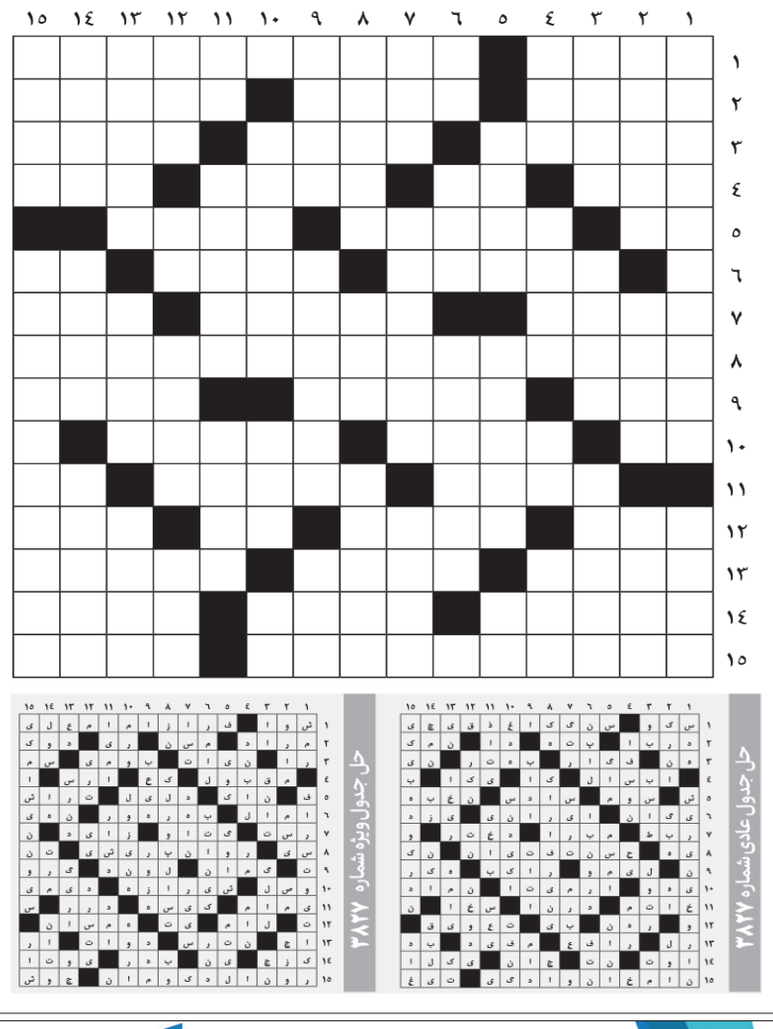

جدول ویژه

افقی:
۱- مهاجم «السد» قطر- نویسنده کتاب «برای خودت قایقی بساز» (۲۰۲۱)
۲- نمونه- هویج- جمع رکن
۳- بازی هندی- دفعه و مرحله- یرقان
۴- منفعت- خرس فلکی- نوعی خودرو- حرف خوراکی
۵- سیلی- فیلم «استنلی کوبریک»- یک ششم هرچیز
۶- ماهیت- چندمؤسسه وابسته به هم- آسیب
۷- جانوران بیابانی- ساقه خوراکی ترش و شیرین- میوه آرم اپل